

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22116 - Educació Artística: Plàstica i Visual. Didàctica a l'escola primària / 10
Titulació	Grau d'Educació Primària (Pla 2013) - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Javier Delgado García j.delgado@uib.es	18:50	19:20	Dimarts	12/02/2019	28/05/2019	Seu Menorca (Aula Bóbedas)

Contextualització

L'assignatura Educació artística: plàstica i visual. Didàctica a l'escola Primària fa part de l'àrea curricular Educació musical, plàstica i visual. És de caràcter obligatori i s'imparteix durant el segon semestre del Segon curs del grau d'Educació Primària. L'objectiu de l'assignatura és familiaritzar l'estudiant amb els mitjans crítics de la teoria, la història i la pràctica artística per tal de desenvolupar projectes didàctics aplicables a l'Escola Primària. Així mateix, l'assignatura preveu el creixement d'una obra plàstica personal, amb l'objecte de reflexionar sobre les metodologies didàctiques i les principals línies de recerca en educació artística.

Requisits

Essencials

Entenem que l'alumne ha d'haver adquirit la capacitat de valorar les arts en qualsevol vessant.

Recomanables

Cal estar al corrent de les manifestacions artístiques a través de la visita regular a les exposicions i de la lectura dels mitjans especialitzats.

Competències

Guia docent

Específiques

- * Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, així com la creació de recursos a partir d'aquells continguts que permetin de fomentar la participació al llarg de la vida en activitats artístiques dins i fora de l'escola (2.5.2).
- * Conèixer, valorar i seleccionar obres artístiques de diverses èpoques, estils i cultures i els fonaments del patrimoni cultural (2.5.4).
- * Conèixer i dominar els principis d'expressió i comunicació plàstica, així com els fonaments del llenguatge visual, les tècniques de representació i el desenvolupament de la creativitat (2.5.7).

Genèriques

- * Comprendre i analitzar els processos d'aprenentatge relatius al període 6-12 en context familiar, social i escolar (1.1.1).
- * Conèixer els fonaments de l'educació primària, la seva relació interdisciplinària, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics referents als procediments d'ensenyament i aprenentatge, tot relacionant-ho amb l'educació infantil (1.2.2).

Transversals

- * Creativitat (4.3.3).

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura *Educació artística: plàstica i visual. Didàctica a l'escola Primària* s'estructura en relació als continguts següents:

- L'educació artística i el desenvolupament humà
- Percepció, expressió i creativitat
- La imatge. Conceptualització i materialització
- Aproximació a l'art del segle XX en totes les seves manifestacions plàstiques
- El Museu i la seva didàctica
- El currículum d'Educació Primària

Continguts temàtics

1. Educació artística i desenvolupament humà
2. El Museu i la seva didàctica
3. Percepció i creativitat
4. Llenguatge visual

Guia docent

5. Tècniques artístiques

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes teòriques	Grup gran (G)	Les classes teòriques es realitzaran setmanalment i consistiran en exposicions del programa de l'assignatura per part dels professors. D'altra banda, es fomentarà la participació activa dels estudiants, així com el diàleg entre els membres del grup, a través de l'anàlisi del material inclòs en el dossier de l'assignatura.	21
Classes pràctiques	Classes pràctiques	Grup mitjà (M)	Durant les classes pràctiques, es facilitarà als estudiants el coneixement de sistemes de representació, tècniques, procediments i materials amb l'objecte d'apropar-los a la pràctica artística i les seves aplicacions a l'Escola. Al llarg del curs, l'estudiant durà a terme un projecte artístic de caràcter individual que, opcionalment, presentarà davant la resta del grup. Els professors tutoritzaran de manera individual les fases del projecte i en valoraran tant l'aspecte conceptual com el formal. L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria.	21
Tutories ECTS	Tutories	Grup petit (P)	Les sessions setmanals de tutoria es destinen a l'atenció de dubtes puntuals, així com al seguiment dels projectes.	14
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	D'acord amb la convocatòria oficial, es realitzarà un examen teòric de l'assignatura que consistirà en una relació de preguntes breus vinculades als continguts del temari. Aquest examen tindrà una durada màxima de dues hores. Acte seguit es realitzarà un examen pràctic adreçat a aquells estudiants que hagin perdut el dret a l'avaluació contínua pel fet de no haver assistit al 80% de les pràctiques. Aquest examen tindrà una durada màxima de quatre hores.	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Seguiment de les sessions pràctiques	El seguiment de les sessions pràctiques es desenvoluparà, d'una banda, mitjançant la repetició (1) de les activitats proposades setmanalment pels	45

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
		professors. De l'altra, l'estudiant durà a terme un projecte final (2) de l'assignatura.	
Estudi i treball autònom individual	Seguiment de les sessions teòriques	Per tal de preparar l'examen final (4), l'estudiant completarà els temes tractats setmanalment a les sessions teòriques a través de la consulta i estudi de la bibliografia recomanada.	45

Riscs específics i mesures de protecció

Aquesta assignatura comporta l'ús d'eines i materials que poden tenir risc si no es manipulen correctament, per tant els professors en donaran les pautes d'utilització adequades. D'altra banda, s'ha de considerar, per bé que improbable, la possibilitat d'algun accident durant les activitats dutes a terme fora de l'aula.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències assignades a l'assignatura es valoraran d'acord amb els procediments d'avaluació descrits a la taula següent. La superació de l'assignatura no serà possible sense haver presentat la totalitat dels treballs i sense haver superat, tant els crèdits teòrics com els pràctics, amb una nota igual o superior a 5. Val a dir que un treball que no hagi estat realitzat al 100% per l'alumne es considerarà com a no presentat: per tant, la detecció de plagi en una sola pràctica pot comportar la no superació de l'assignatura.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Durant les classes pràctiques, es facilitarà als estudiants el coneixement de sistemes de representació, tècniques, procediments i materials amb l'objecte d'apropar-los a la pràctica artística i les seves aplicacions a l'Escola. Al llarg del curs, l'estudiant durà a terme un projecte artístic de caràcter individual que, opcionalment, presentarà davant la resta del grup. Els professors tutoritzaran de manera individual les fases del projecte i en valoraran tant l'aspecte conceptual com el formal. L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria.
Criteris d'avaluació	L'estudiant realitzarà uns exercicis pràctics de l'assignatura, a manera de valoració del seu procés d'aprenentatge. Es valorarà l'evolució experimentada en el conjunt del treball al llarg del curs. S'avaluarà la qualitat estètica, conceptual i formal dels treballs presentats així com les anàlisis aportades.

Percentatge de la qualificació final: 45% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	D'acord amb la convocatòria oficial, es realitzarà un examen teòric de l'assignatura que consistirà en una relació de preguntes breus vinculades als continguts del temari. Aquest examen tindrà una durada màxima de dues hores. Acte seguit es realitzarà un examen pràctic adreçat a aquells estudiants que hagin perdut el dret a l'avaluació contínua pel fet de no haver assistit al 80% de les pràctiques. Aquest examen tindrà una durada màxima de quatre hores.
Criteria d'avaluació	D'acord amb la convocatòria oficial, es realitzarà un examen teòric de l'assignatura que consistirà en una relació de preguntes breus vinculades als continguts del temari. Aquest examen tindrà una durada màxima de dues hores. Acte seguit es realitzarà un examen pràctic adreçat a aquells estudiants que hagin perdut el dret a l'avaluació contínua pel fet de no haver assistit al 80% de les pràctiques. Aquest examen tindrà una durada màxima de quatre hores.

Es valorarà el correcte desenvolupament dels temes, així com la resposta adequada a les preguntes breus.

Percentatge de la qualificació final: 40% amb qualificació mínima 5

Seguiment de les sessions pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	El seguiment de les sessions pràctiques es desenvoluparà, d'una banda, mitjançant la repetició (1) de les activitats proposades setmanalment pels professors. De l'altra, l'estudiant durà a terme un projecte final (2) de l'assignatura.
Criteria d'avaluació	El seguiment de les sessions pràctiques es desenvoluparà, d'una banda, mitjançant la repetició de les activitats proposades setmanalment pels professors. De l'altra, l'estudiant durà a terme una obra plàstica personal que es formalitzarà en el projecte final de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 15% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- BARBE-GALL, F (2009): Com parlar d'art als infants. Nerea, Donostia.
- EDWARDS, B. (2011): El color. Un método para dominar el arte de combinar los colores. Urano, Barcelona.
- EDWARDS, B. (2011): Nuevo aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Urano, Barcelona.
- MARÍN VIADEL, R. et al. (2003): Didáctica de la Educación artística para Primaria. Pearson, Madrid.
- WILSON, B. et al. (2004): La enseñanza del dibujo a partir del arte. Paidós, Barcelona.

Bibliografia complementària

- ARNHEIM, R. (1993): Consideraciones sobre la educación artística. Edit. Paidós, Barcelona.
- ARNHEIM, R. (2002): Arte y percepción visual: psicología del ojo creador. Alianza, Madrid.
- BALADA, M.; JUANOLA, M. (1984): L'educació visual a l'escola. Edicions 62, Barcelona.
- BELJON, J.J. (1993): Gramática del arte. Celeste, Madrid.
- BORDES, J. (2007): La infancia de las vanguardias. Cátedra, Madrid.
- BRUSATIN, M (2006): Historia de los colores. Paidós, Barcelona.
- DANTZIC, C. M. (2004): Cómo dibujar. Guía completa de sus técnicas e interpretaciones. H. Blume, Madrid.

Guia docent

- DONDIS, D (1976): La sintaxis de la imagen. Gustavo Gili, Barcelona.
- EFLAND, A. (2002): Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales. Paidós, Barcelona.
- EISNER, E. (2005): Educar la visión artística. Paidós, Barcelona.
- EISNER, E. (2002) El arte y la creación de la mente. Paidós, Barcelona.
- ESTRADA DÍEZ, E. (1991): Génesis y evolución del lenguaje plástico de los niños. Mira Editores, S. A., Saragossa.
- FREINET, C. (1975): Dibuixos i pintures d'infants. Laia, Barcelona.
- GARDNER, H. (1987): Arte, mente y cerebro. Paidós, Buenos Aires.
- GARDNER, H. (1994): Educación artística y desarrollo humano. Ed. Paidós, Barcelona.
- GRATACOS, R. (2006): Arte y ciegos: tan lejos, tan cerca. Edit. Octaedro, Barcelona.
- GOMBRICH, E. H. (2002): Arte e Ilusión: Estudio sobre la Psicología de la Representación Pictórica. Debate, Madrid.
- GÓMEZ MOLINA, JJ. (1995): Las lecciones de dibujo. Cátedra, Madrid.
- HARGREAVES, D. (1991): Infancia y educación artística. Morata, Madrid.
- HERNÁNDEZ BELVER M. et al. (2000): Educación artística y arte infantil. Fundamentos, Madrid.
- KELLOG, R. (1981): Análisis de la expresión plástica del preescolar. Cincel, Madrid
- KEPES, G. (1995): The Language of Vision. Nova York, Dover.
- LOWENFELD, V.; BRITAIN, L. (1977): Desarrollo de la capacidad creadora. Kapelusz, Buenos Aires.
- LUQUET, G. H. (1977): El dibujo infantil. Editorial Médica y Técnica, S. A., Barcelona.
- MIDGLEY, B. (1993): Guía completa de escultura, modelado y cerámica. Técnicas y materiales. H. Blume, Madrid.
- MUNARI, B (1985): Diseño y comunicación visual. Contribución a una metodología didáctica. Edit. Gustavo Gili, Barcelona.
- READ, H. (1982): La educación por el arte. Paidós, Barcelona.
- SANS, S.; BALADA, M. (2004-2014): Col·lecció Fragments. Barcelona, Associació de Mestres Rosa Sensat.
- SBERT ROSSELLÓ, C.; SBERT ROSSELLÓ, M. (2017): La mirada de la libèl·lula. Una visió sobre l'Educació Artística. Dissert edició, Palma.
- SMITH, R. (1999): El manual del artista. H. Blume, Madrid.
- STERN, A. (1962): Comprensión del Arte Infantil. Kapelusz, Buenos Aires.
- TORRES I TARRÉS, M.; JUANOLA I ARGEMÍ, R. (1998): Dibuixar: mirar i pensar. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- WIDLOCHER, D. (1971): Los dibujos de los niños. Bases para una interpretación psicológica. Herder, Barcelona.
- WILSON, B.; WILSON, M. (2009): Teaching Children to Draw. Worcester, Davis Publications.